

ผลของโปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ด้วยการเล่นเกมแบบไทยต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

สุภาวดี นาคสุขุม* ศิปภา ภูมิภักษ์* รุจภา จิระประดิษฐ์ผล* ทิฆัมพร มัจฉาชีพ* ยุภา โพนพา*

บทคัดย่อ

บทนำ : โปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการ เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยกระตุ้นให้เด็กมีพัฒนาการที่สมวัย ทั้งด้านการเคลื่อนไหว สังคมอารมณ์ และสติปัญญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งโปรแกรมที่มีการนำการเล่นแบบไทยมาช่วยจัดกิจกรรมการเล่น เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของกลุ่มเด็กปฐมวัย

วัตถุประสงค์การวิจัย : เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้วยการเล่นเกมแบบไทยต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

วิธีการวิจัย : การศึกษาครั้งนี้เป็นวิจัยกึ่งทดลอง แบบสองกลุ่ม ทดสอบก่อนและหลัง ตัวอย่างเป็นเด็กอายุ 2-4 ปี ที่ได้รับการประเมินพัฒนาการด้วยเครื่องมือประเมินพัฒนาการ DSPM และไม่ผ่านเกณฑ์อย่างน้อย 1 ข้อ แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ กลุ่มละ 30 คน กลุ่มทดลองจะได้รับโปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการด้วยการเล่นเกมแบบไทยเป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย 1) โปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้วยการเล่นเกมแบบไทย 2) คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM) 3) วิธีโอการส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้วยการเล่นเกมแบบไทย 4) คู่มือการส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้วยการเล่นเกมแบบไทยสำหรับผู้ปกครอง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และไคสแควร์

ผลการวิจัย : กลุ่มทดลองมีพัฒนาการรายด้านเพิ่มขึ้นทุกด้าน แต่กลุ่มเปรียบเทียบ มีพัฒนาการเพิ่มขึ้นเฉพาะด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญา และด้านการรับรู้ทางภาษาเท่านั้น โดยผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของพัฒนาการรายด้าน ก่อนและหลังการทดลอง พบว่าพัฒนาการด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคมของกลุ่มทดลอง ดีขึ้นมากกว่า กลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

สรุปผล : โปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้วยการเล่นเกมแบบไทย สามารถช่วยส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยให้ดีขึ้นได้

คำสำคัญ: โปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการ เด็กปฐมวัย การเล่นเกมแบบไทย

* คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ผู้พิมพ์ประสานงาน : สุภาวดี นาคสุขุม, E-mail: supawadee_n@rmutt.ac.th

Effects of a traditional Thai games program on preschool child development

Supawadee Naksukhum* Sipapa Pummaruk* Rujapa Chirapradispol* Tikumporn Muchacheep*
Yupa Phopa*

Abstract

Background : An early childhood development program is extremely important to stimulate children to develop age-appropriately in terms of movement, social-emotional skills and intelligence, especially a program that uses Thai-style games to help organize play activities.

Objectives : To examine the effects of a traditional Thai games program on promoting early child development.

Methods : This study used a quasi-experimental research with two-group pre-post-test design. The sample consisted of children age 2-4 years who did not pass any item assessed by the Developmental Surveillance and Promotion Manual (DSPM). They were divided into an experimental group and a control group, 30 per group. The experimental group carried out a program using Traditional Thai Games for 4 weeks to promote their development. The research instruments included 1) Traditional Thai game program for promoting preschool child development, 2) Early childhood development (DSPM) monitoring and promoting, 3) Video to promote children's development through traditional Thai games, 4) A guide to promote children's development through traditional Thai games for parents. Data analysis were analyzed using descriptive statistics and Chi-square test.

Results: The experimental group improved in every aspect. But in the comparison group, there was only increased development in the large muscles. Small muscles and intelligence and speech perception only. By comparing the differences in each aspect of development. Before and after the experiment, it was found that the improvement in self-help and social skills of the experimental group was statistically better than that of the comparison group at the .05 level.

Conclusions : A program promoting preschool child development via traditional Thai games can promote preschool child development.

Keywords: developmental program, preschool, traditional Thai games

* Faculty of Nursing, Rajamangala University of Technology Thanyaburi

Corresponding Author: Supawadee Naksukhum, E-mail: supawadee_n@rmutt.ac.th

บทนำ

เด็กเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าอันจะเป็นกำลังสำคัญของประเทศในอนาคต การเจริญเติบโตด้วยพัฒนาการที่สมวัยในทุกด้านจึงเป็นรากฐานสำคัญที่จะนำไปสู่การคุณภาพชีวิตที่ดี โดยเฉพาะเด็กวัย 3-6 ปี เป็นช่วงสำคัญที่ร่างกายและสมองกำลังเจริญเติบโตและเริ่มมีพัฒนาการหลากหลายทั้งด้านความคิด ภาษา ด้านกล้ามเนื้อ การเคลื่อนไหวและการช่วยเหลือตนเอง หากเด็กวัยนี้ไม่ได้รับการส่งเสริมทักษะที่จำเป็นตามช่วงวัยอาจจะเป็นต้นเหตุของปัญหาในอนาคต¹ การสำรวจพัฒนาการเด็กปฐมวัยของกรมอนามัย โดยใช้เครื่องมือคัดกรองพัฒนาการ DSPM & DAIM พ.ศ. 2562-2564 พบว่าเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการสงสัยล่าช้า ร้อยละ 21.20, 25.60, 26.60 และ 27.80 ตามลำดับ¹ จะเห็นได้ว่ามีแนวโน้มเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้าเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และพ.ศ. 2565 พบว่าเด็กมีพัฒนาการสงสัยล่าช้า ร้อยละ 24.68 ซึ่งสูงกว่าค่าเป้าหมายที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดให้เด็กปฐมวัยที่มีพัฒนาการสมวัย ร้อยละ 85.00 ขึ้นไป และเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้าไม่ควรเกินร้อยละ 20²

พัฒนาการเด็กมีทั้งหมดมีด้วยกัน 5 ด้าน ได้แก่ พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่และการเคลื่อนไหว ด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญา ด้านการรับรู้และเข้าใจภาษา ด้านการแสดงออกทางภาษา ด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคม³ โดยพัฒนาการที่ล่าช้าส่วนใหญ่เป็นด้านภาษาด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญา ด้านการช่วยเหลือตนเองและด้านสังคม⁴ เด็กที่สงสัยว่ามีพัฒนาการล่าช้าไม่ได้หมายความว่าเด็กมีความบกพร่องเสมอไป แต่อาจเป็นเพราะเด็กไม่ได้รับการกระตุ้นที่เหมาะสมจากสภาพแวดล้อมการเลี้ยงดูเมื่อได้รับการกระตุ้นพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง

และสม่ำเสมอจะกลับมามีพัฒนาการที่สมวัยได้ด้วยเหตุนี้การส่งเสริมพัฒนาการจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการสมวัย บุคคลสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการเด็กคือผู้ปกครองเด็ก ซึ่งเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุดสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ พัฒนาการและช่วยเหลือให้เด็กมีการเรียนรู้ที่เหมาะสม⁵⁻⁶ เพื่อให้ผู้ปกครองเด็กสามารถทำการส่งเสริมพัฒนาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระทรวงสาธารณสุขจึงได้กำหนดการส่งเสริมพัฒนาการเด็กเป็นนโยบายสำคัญเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก แต่จากการสำรวจของกรมอนามัย พ.ศ. 2565 พบผู้ปกครอง ร้อยละ 8.3 ให้เด็กเล่นอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มากกว่า 3 ชั่วโมงต่อวัน⁷ ทำให้เด็กขาดการเคลื่อนไหวร่างกาย ขาดโอกาสเล่นกับเพื่อนส่งผลให้ขาดการพัฒนาทักษะด้านภาษา และสังคม^{8,9} จะเห็นได้ว่าเด็กที่ขาดการเล่นที่เหมาะสมจะส่งผลต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ อันจะเป็นพื้นฐานในการก้าวสู่พัฒนาการขั้นต่อไปของเด็ก

แนวทางในการสนับสนุนผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กมีหลายวิธีด้วยกัน เช่น การส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยโดยการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองจะทำให้ผู้ปกครองมีความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กเพิ่มขึ้นและสามารถนำไปใช้กับเด็กได้² การสร้างเสริมสมรรถนะแห่งตนเพื่อการสร้างเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยที่มีกระบวนการกลุ่มในการเสริมสร้างผู้ปกครองให้มีสมรรถนะในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก¹⁰ ผู้วิจัยในฐานะพยาบาลเด็กจึงสนใจที่จะศึกษาการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยสร้างรูปแบบกิจกรรมที่นำเอาการเล่นแบบไทยที่มีการเคลื่อนไหวร่างกาย มีบทร้อง บทพูดโต้ตอบ มีการใช้ปฏิภาณไหวพริบ มีทั้งรวมกลุ่มและเล่น

คนเดียว ซึ่งสามารถนำมาส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยได้ในทุก ๆ ด้าน อันจะส่งผลให้เกิดเป็นพฤติกรรมถาวรในการนำการเล่นแบบไทยมาใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการ ทำให้เด็กเจริญเติบโตมีพัฒนาการเหมาะสมตามวัยและคุณภาพชีวิตที่ดี

วัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้วยการเล่นแบบไทยต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

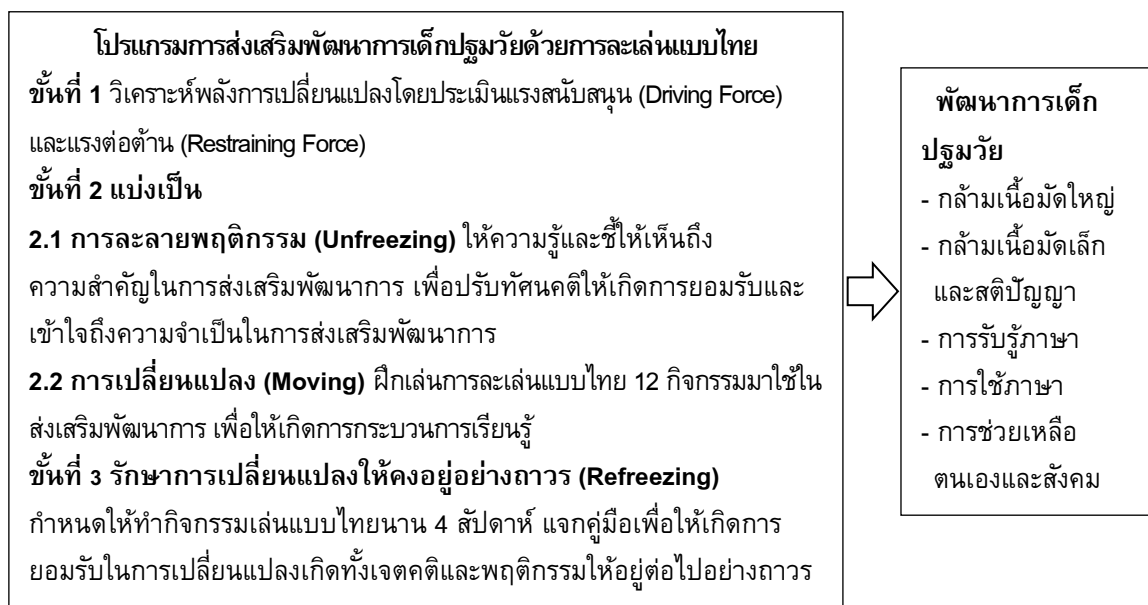
วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เปรียบเทียบพัฒนาการของเด็กปฐมวัยภายในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบก่อนและหลังการทดลอง

2. เปรียบเทียบพัฒนาการของเด็กปฐมวัยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบหลังการทดลอง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของ Lewin¹¹ ในการพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้วยการเล่นแบบไทย โดยมีแนวคิดว่าการกระบวนการเรียนรู้ของบุคคลในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมี 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) วิเคราะห์พลังการเปลี่ยนแปลงโดยประเมินแรงสนับสนุน (Driving Force) และแรงต่อต้าน (Restraining Force) 2) แบ่งเป็นการละลายพฤติกรรม (Unfreezing) และการเปลี่ยนแปลง (Moving) และ 3) รักษาการเปลี่ยนแปลงให้คงอยู่อย่างถาวร (Refreezing) ดังแสดงในแผนภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) แบบวัดสองกลุ่มก่อนและหลัง (Two Group Pretest-Posttest Design)

โดยกลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้วยการเล่นแบบไทยต่อพัฒนาการเด็กปฐมวัย ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบได้รับการดูแลตามปกติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร คือ เด็กอายุ 2-4 ปีที่เข้าเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งหนึ่ง สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตตำบลคลองหก อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จำนวน 110 คน

ตัวอย่าง คือ เด็กอายุ 2-4 ปีที่เข้าเรียนในศูนย์เด็กพัฒนาเด็กเล็กแห่งหนึ่ง เขตตำบลคลองหก อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี แบ่งเป็น กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ กลุ่มละ 30 คน เกณฑ์การคัดเลือกตัวอย่าง 1) วัดพัฒนาการของเด็กเพื่อจัดเด็กที่มีความใกล้เคียงกันทั้ง 2 กลุ่ม และ 2) กำหนดเกณฑ์คัดเข้าของทั้งสองกลุ่มให้เท่ากัน โดยสำหรับเด็กต้องได้รับการคัดกรองด้วยเครื่องมือประเมินพัฒนาการ DSPM ที่ไม่ผ่านเกณฑ์อย่างน้อย 1 ข้อ และสำหรับผู้ดูแลต้องเป็นผู้ดูแลหลักอาศัยอยู่บ้านเดียวกันกับเด็ก รวมทั้งได้รับการยินยอมเข้าร่วมในการวิจัย คำนวณขนาดตัวอย่างโดยการคำนวณหาค่าขนาดอิทธิพล (Effect Size)¹² ได้ขนาดอิทธิพล เท่ากับ .80 เปิดตารางสำเร็จรูปประมาณ ขนาดตัวอย่างแบบทดสอบสมมุติฐานทางเดียวของ Cohen¹³ ได้ขนาดตัวอย่าง 25 คน แต่เพื่อป้องกันการสูญหายของกลุ่มตัวอย่างระหว่างการทดลอง ผู้วิจัยจึงเพิ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 10 ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดตัวอย่างเป็น 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการคัดเลือกตัวอย่าง คือ แบบบันทึกการคัดกรองและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยตามช่วงอายุ (Developmental Screening and Promotion Record by Health Personal) จากคู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

Developmental Surveillance and Promotion Manual (DSPM)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย อายุ และเพศ และข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง ประกอบด้วย บุคคลที่เป็นผู้เลี้ยงดูเด็ก ระดับการศึกษา อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของครอบครัว สถานภาพของครอบครัว ส่วนที่ 2 คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของกระทรวงสาธารณสุข (DSPM)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย คือ โปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้วยการเล่นเกมแบบไทย ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม ตำราและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยประยุกต์จากทฤษฎีกระบวนการเรียนรู้ของ Lewin¹¹ ประกอบด้วย 1) คลิปวิดีโอให้ความรู้ 2) คู่มือการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้วยการเล่นเกมแบบไทย ประกอบด้วย แนวทางการจัดกิจกรรมกลุ่มฝึกการเล่นแบบไทย เพื่อสร้างทักษะในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยให้แก่ผู้ปกครอง จำนวน 12 กิจกรรม ได้แก่ รีรีข้าวสาร มอญซ่อนผ้า ระบายสีหน้ากาก วึ่งเปี้ยว ปิดตาลำทาย จำจิ้มเชือกเปราะ ตะลือกตอกแตก สลับกันพูด และสลับกันฟังใส่กระบอกไม้ไผ่ กระต่ายขาเดียว เล่นงูกินหาง เล่านิทาน และขี่ม้าก้านกล้วย ซึ่งใน 12 กิจกรรม สามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก 5 ด้าน ได้แก่ 1) กิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดใหญ่และการเคลื่อนไหว ได้แก่ รีรีข้าวสาร มอญซ่อนผ้า วึ่งเปี้ยว กระต่ายขาเดียว งูกินหาง และขี่ม้าก้านกล้วย 2) กิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก

และสติปัญญา ได้แก่ ระบายสีหน้ากาก ปิดตา คลำทาย และจำจี้มะเขือเปราะ 3) กิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการรับรู้และเข้าใจภาษา ได้แก่ ตะลือกตอกแตก เล่านิทาน รื้อข้าวสาร มอญซ่อนผ้า และงูกินหาง 4) กิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการแสดงออกทางภาษา ได้แก่ สลับกันพูดและสลับกันฟังใส่กระบอกไม้ไผ่ รื้อข้าวสาร มอญซ่อนผ้า และงูกินหาง และ 5) กิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการช่วยเหลือตนเองและสังคม ได้แก่ รื้อข้าวสาร มอญซ่อนผ้า วึ่งเปี้ยว กระต่ายขาเดียว และงูกินหาง

การตรวจคุณภาพของเครื่องมือ

ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โปรแกรมฯ โดยอาจารย์พยาบาลด้านการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น 3 ท่าน ทำการปรับปรุงแก้ไขตามผู้ทรงคุณวุฒิ จนโปรแกรมฯ มีความสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้

ส่วนเครื่องมือสำหรับประเมินพัฒนาการในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบบันทึกการคัดกรองและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยตามช่วงอายุ (Developmental Screening and Promotion Record by Health Personal) จากคู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย Developmental Surveillance and Promotion Manual (DSPM) ของกระทรวงสาธารณสุข ในการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย มีการตรวจสอบค่ามาตรฐาน และทดลองใช้จริงโดยกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข มีค่าดัชนีความสอดคล้อง .50 ค่าความเชื่อมั่นจากผู้สังเกต .80 มีความไว 96.04 และความจำเพาะของเครื่องมือ 64.67¹⁴

ข้อพิจารณาด้านจริยธรรม

การวิจัยครั้งนี้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยเกี่ยวกับมนุษย์ สำนักงานสาธารณสุข

จังหวัดปทุมธานี เอกสารรับรองที่ PPHO-REC 2564/019 วันที่รับรอง 16 กรกฎาคม 2564

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินการวิจัยและสอนวิธีการประเมินพัฒนาการเด็กให้กับครูพี่เลี้ยง และให้ครูประเมินพัฒนาการเด็กโดยใช้คู่มือ DSPM ก่อนใช้โปรแกรม

2. ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินการวิจัยและวิธีการใช้โปรแกรมกระตุ้นพัฒนาการเด็กพร้อมทั้งให้ผู้ปกครองตอบแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

3. ดำเนินการตามโปรแกรมฯ ระยะเวลาทั้งหมด 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน ในเดือนพฤษภาคม 2565 กลุ่มทดลอง แบ่งเป็น 2 กิจกรรม ประกอบด้วย 1) การให้ความรู้ และสร้างทักษะในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยให้แก่ผู้ปกครองที่ทำหน้าที่เลี้ยงดูเด็กในวันแรกของโปรแกรม และ 2) ให้ผู้ปกครองเด็กจัดกิจกรรมการเล่นแบบไทยที่บ้าน 4 สัปดาห์ ในวันจันทร์ พุธ และศุกร์ วันละ 1 ชั่วโมง โดยให้ผู้ปกครองจัดกิจกรรมทั้ง 12 กิจกรรมให้แก่เด็กตามที่กำหนด วันละ 1 กิจกรรม ได้แก่ รื้อข้าวสาร มอญซ่อนผ้า ระบายสีหน้ากาก วึ่งเปี้ยว ปิดตาคลำทาย จำจี้มะเขือเปราะ ตะลือกตอกแตก สลับกันพูดและสลับกันฟังใส่กระบอกไม้ไผ่ กระต่ายขาเดียว งูกินหาง เล่านิทาน และขี่ม้าก้านกล้วย ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบเป็นกลุ่มที่อยู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอีกแห่งที่สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเดียวกัน ดำเนินการตามปกติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เก็บข้อมูลในช่วงเวลาเดียวกับกลุ่มทดลอง

4. ครูพี่เลี้ยงของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นผู้ประเมินพัฒนาการ โดยใช้คู่มือ DSPM หลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลส่วนบุคคลวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา และการเปรียบเทียบพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้วยจำนวน ร้อยละ และ Chi-Square Test

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไป

เด็กในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีลักษณะใกล้เคียงกัน คือ เพศชาย ร้อยละ 45.20 และร้อยละ 58.10 เพศหญิงร้อยละ 54.80 และร้อยละ 41.90 มีอายุเฉลี่ยอยู่ที่ 3.32 ปี (SD = 0.59) ผู้ปกครองหลักส่วนใหญ่เป็นมารดา ร้อยละ 61.30 และร้อยละ 51 มีอาชีพแม่บ้าน ร้อยละ 35.50 และร้อยละ 38.70 ส่วนระดับการศึกษาของผู้ปกครองหลักของทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 48.40 และร้อยละ 83.90 รายได้ของครอบครัวในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ย 10,000-20,000 บาท ร้อยละ 41.90 และร้อยละ 83.90 สถานภาพครอบครัวของส่วนใหญ่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 77.40 และ 93.50 เปรียบเทียบความแตกต่างทางคุณลักษณะ ส่วนบุคคลของเด็กพบว่า เพศ อายุ บุคคลที่เป็นผู้ปกครองหลัก อาชีพของผู้ปกครอง และสถานภาพของครอบครัวไม่แตกต่างกัน ($p=.438$, $p=.656$ $p=.561$, $p=.832$, และ $p=.131$ ตามลำดับ) ยกเว้นระดับการศึกษาของผู้ปกครองหลัก และรายได้ของครอบครัวมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.04$ และ $p=0.03$ ตามลำดับ)

การเปรียบเทียบพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ภายในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ก่อนและหลังการทดลอง

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของพัฒนาการรายด้านก่อนและหลังการทดลอง ในกลุ่มเปรียบเทียบ พบว่า พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญาระหว่างก่อน และหลังผ่านเกณฑ์ร้อยละ 46.70 และ 50.00 ตามลำดับ พัฒนาการด้านการรับรู้และเข้าใจภาษาผ่านเกณฑ์ร้อยละ 46.70 และ 60.00 ตามลำดับ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่ และการเคลื่อนไหวก่อนการทดลองผ่านเกณฑ์ร้อยละ 90.00 หลังการทดลองร้อยละ 93.30 และพัฒนาการด้านการแสดงออกทางภาษา และด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคม ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 43.30 และ 83.30 เท่าเดิม ทั้งก่อนและหลังการทดลอง ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

ขณะที่ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของพัฒนาการรายด้านก่อนและหลังการทดลอง ในกลุ่มทดลอง พบว่า พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่และการเคลื่อนไหวก่อนและหลังการทดลองผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 90.00 และ 100.00 ตามลำดับ พัฒนาการด้านการรับรู้และเข้าใจภาษาผ่านเกณฑ์ร้อยละ 46.70 และ 73.30 ตามลำดับ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนพัฒนาการด้านการแสดงออกทางภาษาผ่านเกณฑ์ร้อยละ 43.30 และ 50.00 ตามลำดับ พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญาผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 33.30 และ 66.67 ตามลำดับ และพัฒนาการด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคมผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80.00 และ 96.70 ตามลำดับ ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของพัฒนาการของเด็กปฐมวัยภายในกลุ่มทดลอง (n=30) และกลุ่มเปรียบเทียบ (n=30) ก่อนและหลังการทดลอง

การเปรียบเทียบ	พัฒนาการรายด้านที่ผ่านเกณฑ์ (จำนวนคนและร้อยละ)				
	กล้ามเนื้อ มัดใหญ่	กล้ามเนื้อมัดเล็ก และสติปัญญา	การรับรู้ ทางภาษา	การแสดงออก ทางภาษา	การช่วยเหลือ ตนเองและสังคม
กลุ่มเปรียบเทียบ					
ก่อนการทดลอง	27 (90.00)	14 (46.70)	14 (46.70)	13 (43.30)	25 (83.30)
หลังการทดลอง	28 (93.30)	15 (50.00)	18 (60.00)	13 (43.30)	25 (83.30)
Chi square	3.810	26.250	11.808	0.000	0.000
df	1	1	1	1	1
p-value	0.051	<0.001*	.001*	1.000	1.000
กลุ่มทดลอง					
ก่อนการทดลอง	27 (90.00)	10 (33.33)	14 (46.70)	13 (43.30)	24 (80.00)
หลังการทดลอง	30 (100.00)	20 (66.67)	22 (73.30)	26 (86.70)	29 (96.70)
Chi square	22.533	1.674	9.545	3.529	.259
df	1	1	1	1	1
p-value	<0.001*	.196	.002*	.060	.611

*p<.05

การเปรียบเทียบพัฒนาการของเด็กปฐมวัยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบหลังการทดลอง

กลุ่มทดลองมีพัฒนาการที่ดีกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ โดยพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่และการเคลื่อนไหวในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบผ่านเกณฑ์ร้อยละ 100 และ 93.30 ตามลำดับ พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญาผ่านเกณฑ์ร้อยละ 66.67 และ

50.00 ตามลำดับ พัฒนาการด้านการรับรู้และเข้าใจภาษาผ่านเกณฑ์ร้อยละ 73.30 และ 60.00 ตามลำดับ ด้านการแสดงออกทางภาษาผ่านเกณฑ์ร้อยละ 86.70 และ 43.30 ตามลำดับ แต่ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ส่วนพัฒนาการด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคม พบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบผ่านเกณฑ์ร้อยละ 96.70 และ 83.30 ตามลำดับ ที่มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ระหว่างกลุ่มทดลอง (n=30) และกลุ่มเปรียบเทียบ (n=30) หลังการทดลอง

หลังการทดลอง	พัฒนาการรายด้านที่ผ่านเกณฑ์ (จำนวนคนและร้อยละ)				
	กล้ามเนื้อ มัดใหญ่	กล้ามเนื้อมัดเล็ก และสติปัญญา	การรับรู้ ทางภาษา	การแสดงออก ทางภาษา	การช่วยเหลือ ตนเองและสังคม
กลุ่มทดลอง					
ผ่านเกณฑ์	30 (100.00)	20 (66.67)	22 (73.30)	26 (86.70)	29 (96.70)

หลังการทดลอง	พัฒนาการรายด้านที่ผ่านเกณฑ์ (จำนวนคนและร้อยละ)				
	กล้ามเนื้อมัดใหญ่	กล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญา	การรับรู้ทางภาษา	การแสดงออกทางภาษา	การช่วยเหลือตนเองและสังคม
กลุ่มเปรียบเทียบ					
ผ่านเกณฑ์	28 (93.30)	15 (50.00)	18 (60.00)	13 (43.30)	25 (83.30)
Chi square	2.143	.600	4.555	.084	5.172
df	1	1	1	1	1
p-value	.143	.439	.500	.773	.023*

*p<.05

อภิปรายผล

เด็กในกลุ่มทดลองหลังการทดลอง มีพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่และการเคลื่อนไหว และพัฒนาการด้านการรับรู้และเข้าใจภาษาเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญา พัฒนาการด้านการแสดงออกทางภาษา และพัฒนาการด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคม เพิ่มขึ้นเช่นกันแต่ไม่มีความแตกต่างทางสถิติ อธิบายได้ว่า รูปแบบของโปรแกรมมีกิจกรรมการเล่นที่ต้องวิ่งหรือเดิน เช่น ูกินหาง รีรีข้าวสาร มอญซ่อนผ้า ม้าก้านกล้วย วิ่งเปี้ยว บางครั้งหรือมีการทรงตัวเช่น กระต่ายขาเดียว ม้าก้านกล้วย¹⁵ ช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่และการเคลื่อนไหว และบางกิจกรรมต้องพูดหรือร้องต้องโต้ตอบกัน ช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านการรับรู้และเข้าใจภาษา ได้แก่ รีรีข้าวสาร มอญซ่อนผ้า และูกินหาง เนื่องจากสมรรถภาพทางกลไกของเด็กปฐมวัยหลังการฝึกกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ¹⁶ และด้วยแรงเหวี่ยงของเยาวชนกลุ่มทดลองดีขึ้นหลังได้รับโปรแกรมการเล่นพื้นบ้านอีสาน ส่วนพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญา พัฒนาการด้านการแสดงออกทางภาษา และ

พัฒนาการด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคมที่เพิ่มขึ้น แต่ไม่มีความแตกต่างทางสถิตินี้อาจเนื่องมาจากระยะเวลาที่จัดโปรแกรมเพียง 4 สัปดาห์อาจน้อยไป¹⁷ ดังจะเห็นได้ว่าประสิทธิผลของโปรแกรมส่งเสริมพัฒนาการของเด็กอายุ 3-5 ปี ต้องใช้เวลา 6 เดือน จึงเห็นผลของการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการ¹⁸

ในขณะที่เด็กในกลุ่มเปรียบเทียบ พบว่าพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่และการเคลื่อนไหวเพิ่มขึ้น แต่ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ และพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญา พัฒนาการด้านการรับรู้และเข้าใจภาษาเพิ่มขึ้นอย่างมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนพัฒนาการด้านการแสดงออกทางภาษา และด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคมเท่าเดิมทั้งก่อนและหลังการทดลอง อธิบายได้ว่าก่อนทดลองกลุ่มเปรียบเทียบอาจได้รับการส่งเสริมพัฒนาการโดยคุณครูประจำชั้นที่ได้รับการฝึกอบรมทักษะการส่งเสริมพัฒนาการจากบุคลากรสาธารณสุข จึงทำให้หลังการทดลองมีพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่และการเคลื่อนไหว พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญา พัฒนาการด้านการรับรู้และเข้าใจภาษาเพิ่มขึ้น^{6,21} แต่ก็เป็นที่น่าสังเกตว่าพัฒนาการด้านการ

แสดงออกทางภาษา และด้านการช่วยเหลือตนเอง และสังคม ไม่มีการเพิ่มขึ้นจากเดิม ในขณะที่เด็กกลุ่มทดลองมีผลพัฒนาการด้านการแสดงออกทางภาษาผ่านเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.70 และ 16.70 ตามลำดับ และสามารถอธิบายได้ว่ากลุ่มเปรียบเทียบไม่ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการด้วยการเล่นเกมแบบไทยจากผู้ปกครองที่บ้าน ซึ่งการส่งเสริมพัฒนาการจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ เนื่องจากระยะเวลาที่เด็กจะอยู่ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน้อยกว่าเวลาที่เด็กอยู่ที่บ้าน ดังนั้นการส่งเสริมพัฒนาการจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทั้งที่บ้านและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก⁶

การเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบหลังการทดลองพบว่า กลุ่มทดลองมีพัฒนาการด้านการช่วยเหลือตนเอง และสังคมที่ดีกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ ในขณะที่ด้านอื่นๆ ไม่มีความแตกต่างทางสถิติ เนื่องจากกิจกรรมในโปรแกรม เช่น วังเปี้ยว วีรชาวนา และงูกินหาง ช่วยเสริมสร้างทักษะการทำงานร่วมกัน การวางแผน และการประสานงาน เนื่องจากกิจกรรมเล่นพื้นบ้านไทยเสริมสร้างพฤติกรรมทางสังคม¹⁹⁻²¹ ซึ่งการทดลองดำเนินการตามทฤษฎี Lewin¹¹ 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) มีการละลายพฤติกรรม โดยวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล 2) ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยจัดกิจกรรมการเล่นไทย และ 3) การคงสภาพพฤติกรรมใหม่ โดยการแจกคู่มือการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย เมื่อสิ้นสุดโปรแกรมสามารถส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือตนเองและสังคม ดังนั้นอาจต้องมีการปรับปรุงสื่อให้ความรู้หรือขยายเวลาเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอื่น ๆ

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

เป็นแนวทางสำหรับผู้ปกครองและครูพี่เลี้ยง ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการนำการเล่นไทยมาใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย แต่ต้องอาศัยเวลาในการทำกิจกรรม และความถี่ที่ความต่อเนื่องและเพียงพอ

ข้อเสนอแนะ

ควรเพิ่มระยะเวลาการติดตามพัฒนาการเป็น 3 เดือน และ 6 เดือน และควรพัฒนาสื่อในการให้ความรู้ให้มีความหลากหลาย เช่น การใช้ AI ช่วยสอน การใช้ Infographic เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณคณะพยาบาลศาสตรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่สนับสนุนทุนวิจัย

References

1. The National Institute of Child Development, Department of Health, Ministry of Public Health. Review and analysis of data on the national early childhood development situation. Nonthaburi: The National Institute of Child Development; 2022. (in Thai).
2. Health Data Center, Pathumtani Provincial Public Health Office. Percentage of the population aged 35 years and over who were screened for diabetes mellitus Sakon Nakhon province. [internet]. 2022 [cited 2022 Nov 16]; Available from: https://pte.hdc.moph.go.th/hdc/reports/report.php?cat_id=1ed90bc32310b503b7ca9b32af425ae5&id=2238

- b7879f442749bd1804032119e824. (in Thai).
3. Ministry of Public Health. Developmental Surveillance and Promotion Manual (DSPM). Nonthaburi: Office of Printing Affairs of the War Veterans Organization; 2019. (in Thai).
4. Suntra N. Summary of results of early childhood development operations for the year 2020. [internet]. 2022 [cited 2022 Nov 16]; Available from: <https://nich.anamai.moph.go.th/th/general-of-50/download/?did=193861&id=46060&reload=>. (in Thai).
5. Phulom N, Watchasin J, Chaiyamongkol N. Family ecology: factors influencing toddler development. The Journal of Boromarajonani College of Nursing, Nakhonratchasima. 2016;22(1):18-36. (in Thai).
6. Office of the Secretariat of the Education Council, Ministry of Education. The role of parents, mentors, and child caretakers in raising and developing early childhood children. [internet]. 2022 [cited 2022 Nov 16]; Available from: <https://preschool.or.th/content/documents/1232-file.pdf>. (in Thai).
7. The National Institute of Child Development, Department of Health, Ministry of Public Health. Review of Thai child development status 2021. [internet]. 2022 [cited 2022 Nov 16]; Available from: <https://nich.anamai.moph.go.th/th/general-of-50/download/?did=204370&id=71944&reload=>. (in Thai).
8. Cholchai W. Electronic media through screens and development and learning. In: Cholchai W, editor. Effects of electronic media through screens on children and adolescents. Bangkok: Beyond Enterprise; 2018. (in Thai).
9. Tipmanosing D. Factors affecting early childhood development of children at the Bangkok Child Development Centers. Journal of Charoenkrung Pracharak Hospital. 2022;18(1):51-68. (in Thai).
10. Thongluang P. The effects of self-efficacy development program on promoting early childhood development. [Thesis]. Phitsanulok: Naresuan University; 2016. (in Thai).
11. Lewin K. Frontiers in group dynamics: concept, method and reality in social science; social equilibria and social change. Hum Relat. 1947;1(1):5-41. doi: 10.1177/001872674700100103.
12. Kongdoung P. Effects of sensory motor activities on early childhood development [Thesis]. Chiangmai: Chiangmai University; 2017. (in Thai).
13. Cohen J. Statistical power analysis for the behavioral sciences. 2nd ed. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates; 1988.
14. Sirithongthaworn S. The development of developmental surveillance and promotion manual; DSPM. Journal of the Psychiatric Association of Thailand. 2018;63(1):3-12. (in Thai).
15. Klinkasorn S. Thai games. Bangkok: Chulalongkorn University Press; 2016. (in Thai).
16. Madteh F. The effect of practicing folk games on the development of early childhood children [Thesis]. Songkhla: Prince of

- Songkla University; 2014. (in Thai).
17. Paso P, Chuwet P. The effects of Isan recreational folk game program on youths' physical fitness and stress level. Journal of SaengKhomKham Buddhist Studies. 2022;7(1):47-64. (in Thai).
 18. Srituravanich C, Somboon P, Sukkasem Y. The effectiveness of developmental programs for children aged 3-5 years. [internet]. 2019 [cited 2022 Nov 16]; Available from: <https://oec.anamai.moph.go.th/th/more-news-php-cid-108-filename-index/download/?did=200518&id=60444&reload=>. (in Thai).
 19. Baradaran Bazaz S, Yaghobi Hasankala Q, Shojaee AA, Unesi Z. The effects of traditional games on preschool children's social development and emotional intelligence: a two - group, pretest - posttest, randomized, controlled trial. Modern Care Journal. 2018; 15(1):e66605. doi: 10.5812/MODERN.66605.
 20. Somsri T, Haenjohn J, Supwirapakorn W. A development of inhibitory control based on Thai traditional game training program in elementary school students. Journal of The Royal Thai Army Nurses. 2020; 21(2):222-30. (in Thai).
 21. Niltawee J, Chaleekhrua S. Developing social behavior of pre-school children by using Thai folk plays. Sikkha Journal of Education. 2021;8(1):57-66. (in Thai).